

լու իրաւունքից և կարգվեց զալաւա, երկու ցիդի պատճառով 9 գիւղ տուժեց:

Հենց այդ ժամանակ, զաւառապես նշանակվեց ամենքին յայտնի հօգութառակին, որը զալաւա նշանակեց կողաքեցի ոռուադաւանութիւն ընդունած մի չափարի. իսկ նրանից յետոյ էլ ստեղծեց պլատի ընտրութիւն, թէ զալաւան, թէ միրաւը, թէ ուեւը և այլն և նրանցից ամեն մէկը, մի-մի տպրուկ դառած ծծում էին ժողովրդի արիւնը, և խեղճ գիւղացիները լուս ու մունջ տանում էին այդ բալորը ատելութեամբ լցվելով գէպի կանաչան, Աւագին կուսակցութիւնները, նրանց համարում էին չարիքների սկզբնապատճառը: Սյու ազգացուցվեց 1905 թւի զալաւայի ընտրութեան ժամանակ, գիւղացիները վճռել էին այդ երկու կուսակցութեան պատկանողներին ու քուէ տալ, Ընտրվեց 800 ձայնով ընդգէմ 100-ի, իգդիրմաւեցի Արսէն Յարութիւնեանը, իսկ օգնական՝ իգդիրցի Յակովը Վարդանեանը 500 ձայնով, ընտրութիւնը աջող էր, բայց ոչ բոլորովին, գիւղացիները չը հասան իրանց նպատակին, իգդիրմաւեցին զալաւայ էր, իսկ իգդիրցին օգնական, կարիքի բան էր միթէ: Ի հարկէ իգդիրցիք չէին կարող տանել այդ բանը և այնտեղ հասցրին, որ խեղճ Ա. Յարութիւնեանը կամովին հրաժարվեց զալաւայութիւնից, կրկնելով խալֆալեցու խօսքերը: «Իգդիրցիք զարթամա հն»:

Գիւղացիները նոր են զգացել իրանց սխառ իգդիրցուն օգնական ընտրելու համար: Մի ինդքսի են ուղարկել հայ և թուրք, մօտ 700 ստորագրութեամբ, Երևանի պ. նահանգագետին, որով խնդրել են անհետեանք թուրնել զալաւայ Ա. Յարութիւնեանի հրաժարանը, որից իրանք շատ գոհ են եղել Յանկալի է, որ գիւղացոց խնդիրը ուշադրութեան առնվի և նշանը նորից արդի Ա. Յարութիւնեանին. ինչպէս լսեցինք, գիւղացիք պատրաստվում են անձամբ գնալ Երևան և խնդրել պ. նահանգագետին այդ առիթով:

Եղիկ

անարդարութեան և ձնշումների մասին էր երգում: Բարի Սերենդիբը զգացվեց և վճարեց, ինչ ձանապարհով էլ լինի, ճշմարտութիւնը իմանալ:

Մերձաւորներից ոչ ոք չը գիտէր, թէ ինչպէս ճիշտ լուրերը խալիփին հասան, բայց երբ խալիփը հաւաքեց և յայտնեց, որ այժմ ամեն ինչ գիտէ, սարսափեցին պալատականները:

— Բոլոր ճշմարտութիւնն այժմ ես գիտեմ, գիտեմ և այն, թէ որպէս անսիրու կերպով գուք ինձ մոլորեցը էք: Եւ եղագակեց Սերենդիբը: — և այն ամենի փոխարէն, որ դուք էք գործել, դուք ձեր բարձր դիրքին համար ձայն արժանի չէք իմ ձեռքից պատուաւոր մասին իմնելու, այլ արժանի էք որպէս սովորական հասարակ մարդապաններ և գողեր հրապարակում կախվելու, ինչպէս շներ: Բայց ես այդ շեմ անում: Ես ձեզ կենդանի իմ թուրնում, որպէս զի գուք ձեր գործերի համաց իմ յաջորդին հաշիւ տաք: Եւ այլին շեմ ցանկանում, որ ինձ խարդախելով ժողովուրդը տանջի: Ես ինք գահից հրաժարվում եմ ու իշխանութիւնն իմ ժառանգին ժառանգին առում:

Սերենդիբն երեք որդի ունէր, և ըստ օրէնքի գահը առաջինին էր պատկանում: Բայց գիտուն էր իրալիփը, սատի չուզեց ըստ օրէնքի վարկել:

Նա վճռեց կառավարութեան ղեկն արժանաւորին յանձնել:

Բայց ինչպէս ընտրութիւն անել: Երեք որդին էլ խելքով հաւասար էին, քաջ էին, հոգով ու մարմնով զօրավիկ: Ո՞վ էր նրանցից արժանագոյնը, յիրաւի, ընդունակ երկիրը բազգաւորեցնելու:

Վազուց արդէն իր տղաներին իմաստուն Սերենդիբը ուրիշ երկիրներ էր ուղարկել: Թող տեղեկանան, թէ մարդիկ ինչպէս են ապրում:

Թող հաօկանան, թէ ժողովրդական բարիքի համար ինչ է հարկաւոր:

Իսկ եռը Կը վերագանան, կարծիքներ կը

Զատ էլ շատ կողմեր յաճախեցի—սկզ Զափարը—և բոլոր ժամանակը ես իմաստունների ու զիտունների հետ խորհրդակցեն: Նրանք ինձ ընութեան ամեն խորհրդակառ բեոյթները պարզեցին, բացատրեցին մարդկանի հային հոգու բոլոր ծալքերն ու զալտնիքն ըլլը: Եւ ես հասկացայ մարդու գոյութեան ու բողջ էռութիւնը: Ճշմարտութեան ճանաչումը ահա ժողովրդի բարիքի ու օգուտի համարները:

Խալիփը այս անզամին էլ ոչինչ չասեց, գիտուած էր միայն, թէ Զափարի խօսքի պալատականների վրա ինչ տպաւորութիւնի թոփին:

Արքունիքում հաւաքված ամբոխը ուսւեթօվից, իսկ մեծ վէզիրը բարկութեամբ 22 ջաց:

— Ի՞նչ է ցանկանում: Ճշմարտութիւններէ մեր երկիր կառավարելու խկութիւն կիսով չափ անզամ ժողովուրդը իմանուններ պէտք է վազուց զոյութիւն չունենայի:

— Իսկ գու ինչ կասիս, Նուրեգզին, դաւ Սերբինաթինը կրտսերին:

Գահի աստիճանների վրա երեաց գեղարեթասարդը, զստան արտաքինուվ, ուրախ պիտով ու բարի կապոյտ աչքերով:

Ամբոխը նորից ականջները սրեց:

— Դէ, ահեններ այս երեխան ինչ կասէ Եւ խոր լուսթեան մէջ ջանէլի ոգուրչ ճառը արձագանք տուեց:

— Եէր, — ահա ժողովրդի բարեկաստութեամբ աղբւրը: Այսանդ, ուր մէրն է թագաւորութիւնը կան ձնշանձներ ու զրկվածներ, այս գոյութիւն չունեն աէք ու ծառայ. մէրը ու չացնում է ստրկութիւնը: Սերն է բղիում ճշմարտութեան գիտակցութիւնը: Սէրը մենայն ինչ է: Սէրը վերջ չունի, սէրն սահման է: Եւ տեսել եմ ես թէ սէրը ինչ գաման մարդուն բարեհամբոյը է գարձեւի հարստահարիչն իսպառ կերպարատնավունը: Եկանաւես եմ եղել ես թէ որպէս է կասում աւագակների ձեռքը, ինչպէս գամի լալ է սափառւ: Ամենակարող է սէրը արդարածանաւ կառավարիչներ է ստեղծ

ԻՍԱԿԱՆ ԽՈՐՔԵ ՈՒ ՐԴ ԱՐԴՐԵ

բին սպասաւորները նոյնպէս հաւաքված պատասի զանազան խուլ անկիւններում և նրանք չկայցրում՝ դարձեալ զզուշութեամբ ինչ որ քչփշում էին:

Մայքրաքաղաքի փողոցներն իսկ երկար ժամանակից ի վեր ականատես չէին եղած. այդպիսի կենդանութեան: Սովորաբար դատարկ-այսօր ազմկալից էին դարձել: Այսակու և այնաեղ երկու-երկու, երեք-երեք մարդկականգնած, խալիֆի արտաքոյ կարգի շքերութիւն ստացած արքունիքն էին մատնացոյց անում:

Երեսում էր, որ ամենքն էլ ինչ որ գէպքի էին սպասում:

Այսօր կարևորագոյն բացառիկ անցք էր

որ ճարագներով և ուր ասածըն որ բարձագիր տեղում կարմրին էր տալիս խալիֆի փայլուն զահը, լցվեց շտապով բազմաթիւ պալատականներով, որնք փութացին իրանց տեղերը գրաւելու:

Երբ ամենքն իրանց տեղերը բանեցին, հարեան սենեակներից զուրս ելան Սերենդիփի որդիքը—Հասանը, Զափարը և Նուրեգինը, որ գանձի մօտ տեղ բռնեցին:

Պալատականները լուրթեամբ զլուխները կախեցին և ապա կամաց-կամաց մէջըերը կուցըին:

Ամեն մէկը մտածում էր.

Ես մի քիչ էլ ցածրացնեմ: Այսօր մէկը դրանցից հրամայող է լինելու, թող երեքն էլ իմ հաւատարմութիւնը տեսնեն:

Ենա նա, —իմ կրտսեր զաւակ ուրիշից այսօրվանից ձեր հրամայողը:

Մերձաւորների խուժանը զլուխները գցած գեռ լուս էր: Եւ միայն մեծ վերաբաւ հասաչելով արքունի խորհրդականին ու մինիստրներին:

—Դէ, այլևս մենք այստեղ վճռուկանոցինչ չունենք անելու...

Եւ ըստ աւանդութեան՝ ամբողջ լուսնի շահէլ Նուրեգինի երկրի պէս նախան երկիր չէ եղեւ, որի զբօշակին դրոշման և միմիայն մի ըստ.

«Աէր»:

Փոխադր. Աադ. Նահատ

Ֆրանկֆուրտ.

Առաջակա սպատակների ամբողջ կեանքը յեղացնել։
Ծերացած Սերենդիթ խալիքը այսօր պէտք է իրան յաջորդ նշանակէ—երկրին նոր զեկավար։
Եւ ահա հպատակների սրաներն էին թըստում—թէ տեսնես իրտնց իշխանը ով է մենելու։
Բայց ինչ է պատահել։ Ինչու համար, թէն ծեր, բայց բոլորովին ասոյգ ու ժիր խալիքը վճռել է գահից հրաժարվել և իր որդուն յանձնել։
Կառավարելով մինչև ծերութիւն, խալիքը յանկարծակի իմացաւ, որ իր երկրը, իր ժողովուրդը չբաւոր է ու դժբախտ։

Վերջապէս երաժշտութիւնը աւելի և աւելի տեղի եղաւ և թափօրը երևաց։
Առջևից սուրհանդակներն էին ընթանում, սրանց ետևից զինորականները, յետոյ առողին ներբիսները, դրան աստղագէտները, նորից զինորականքներ, հոգեորականութեան բարձրագոյն ներկայացուցիչները, գլխաւոր ներքինները, նուազածուներ, իսկ սրանց հետևում էին կաքառուհների ու պարուղուհների ծննդղաներով դզրգացնող խմբերը, քայլում էր ինքը—ծերացած Սերենդիթը—ըջապատկած թիկնապահներով ու ներքիններով, որոնցից աւագագոյնը կրում էր բարձի զրախալիքի զօրութեան ու ոյժի խորհրդանշանը—միտաքսեայ ժապաւակում է մի մէր հարկ վճարել տարեկան արհեստաւորաց ՆԱՄԱԿ ԳԱՆՉԱՐԻՑ

Խալիքը, որին գաւառական լուրերը շատ
հազուագիւտ գէպքերում էին համում, պա-
տահաբար ինչ որ տեղելութիւններ ստացաւ,
և ահա հարցունքներով շրջապատողներին
դարձաւ:

—Այս ի՞նչ բան է, ես ի՞նչ որ ձայներ եմ
լսում, որ երկրիս մի քանի շրջաններում
հացի կարուութիւնից մարդիկ ժուրում են:

Կամ թէ՝

—Ես լսեցի, որ դատաւորներին իրը թէ
մի բոլորովին անմեղ մարդու են դատա-
պարաել.

Կամ թէ՝

—Ասում են, որ առաջնորդները կեղեքում
են իմ ժողովրդին, որոնք կարողութիւնից վեր
աշխատանքի նուազում են, ուժասպառ ի-

ընկան և միացին՝ մինչև Սերենդիբը թանկա-
գին քարերով զարդարված ոսկէ գահը նստեց
և ձևով նշան տուեց:

Եյս ժամանակ ըոլորս էլ բարձրացան և
դէպի գահը զարձան:

Հասաւ խորհրդաւոր վայրկեանը:

—Մօտեցիր մեզ, Հասան—մհծ որդուն դար
ձան խալիքը:

Բարձրահասակ, վայելչակազմ երիտասարդը,
առնական ու ազգու արտայայտութեամբ մօ-
տեցաւ գահին և կանգնեց ստորին աստիճա-
նի վրա:

Պատամիր մեզ, մեր սիրելի աղայ, թէ քո
ձանապարհորդութիւնից ի՞նչ ուսանելի բան
դուրս բերիր:

Ուսումնարանը տուել է մի շարք
զգալի օգուտ չէ տուել և իր ծրագրին չէ
ույել, արհեստ չէ սովորեցրել, իսկ ո-
այնքան է տուել, ինչքան տալիս են ք
քայլին գպրոցները Իւրաքանչիւր տպէտ
կացուն պարզ յայտնի է, որ արհեստներ
լսածելու համար հիմնած այդ հիմնարկու-
նից դուրս եկաղները ամեն բան գիտեն
մեն բանի հարկաւոր են բացի արհեստ
նալուց: Ուսումնարանը տուել է մի շարք
ծակատաբներ, վաճառականներ, զբագի-
տանակերեր, մինչև անգամ Գետաքէկի տ-
նօրակ Մուսէկիրի նման պրիստաններ,

նում, որպէս զի յարմարութիւն ունենան հարկիրը վճարելու, և որը հարկահանները մարդկանով են գուրս կորցում: Այն ինչ, միևնույն ժամանակ արքունի գանձարանները դատարկ են, և գուք էլ ինձ նորանոր տուրքերի մասին եք յիշեցնում: Իմ հաւատարիմ ժողովուրդը աղքատանում է և այն էլ ոչ թէ օրից օր, այլ ժամից ժամ, և ոչնչանում ինչպէս ճանձեր.

Իսկ այս բոլոր հարցմանքներին մերձաւորները միշտ սիևնոյն ձեռով էին պատասխանում:

«Խորագէտդ և արդարագոյնդ, այդ բոլոր լուրերը—մննք անտեղեալ ենք, թէ ինչպէս են քեզ համնում—զիտմամբ են տարածում,

Նորի զի քո հանգստութիւնը խոռվեն: Եւ
այդ բոլորը կեղծ են: Թշնամիքն են ասում
այդ ամենը,—ըստ, մեր և քո ժողովրդի թշնա-
միքը Հաւատամ մեզ, որ քո հանուր հպա-
տակները բաւականութեան և առատութեան
մէջ երջանիկ են, ու փառաբանում են Ալա-
հին ու քեդ, օ, մեր արեկ»:

Եւ ամեն անգամ բարի Սերենգիբը այսքա-
նով բաւականանում էր:

Բայց մի անգամ, երբ խալիքն իր ընդար-
ձակ պարսէզի մի հեռաւոր ծայրում միայնակ
զրունում էր, ականջովը ցաւով ու վշտով լի
մի երգի ձայն լնիկաւ: Հրապարակային եր-
գիչը ժողովրդական հոգսի, չքաւորութեան,

գի հաւասար կը լինեն, այդ երկիրը բաղ-
դաւոր կը լինի: Ազատութիւն—սահա թէ
մարդկանց բարօրութեան համար ինչնէ ան-
հրաժեշտ:

Խալիքը լուս էր և արջապատողներին էր
զնում:

Խալ շփոթումն ընկաւ պալատականների մէջ:
—Ի՞նչ, ի՞նչ ասեց դա:

—Միթէ դա է լինելու կառավարողը, ուար-
սափով արտասանում էին խալիքի մերձաւոր
ները:

—Երեսի դա խելքը թողրել է, —հաստատեց
մեծ վէզիրը.—պահպանիք մեզ, Ալահ:

Կոչեց խալիքը միջնակին:

հետառաւորաց ուսումնաբանի համար որ
այդ տուրքը չը վճարելու համար որ և
ըինական միջոցներ գտնել, բայց այդ մ
նիրը մինչև օրս անցել են ապարդին
նրանք շարունակում են իրաքանչիւր
ՅՅ հազար բուրքի տուրք վճարել որի
վճարում են հայերը և այն էլ 25—27 հ
շտկերտների համար (մնացեալը թուրքեց
Գիւղացիք նոր են զգում, որ իրանց ս
այդ պատկասելի տուրքով կարող են է
դիւղերում մի մի զպրոց պահել, ուր ո
շակերտի փոխարէն հարիւրաւոր զրագէ
կարելի է պատրստանել:

Ներկայումս այդ բոլոր ցաւերի վրա

լացել է և իրանց աշակերտների կետնքի և կութիւն գեռ չեր պատահել, երեխ կառավա-
մանվան խնդիրը:

Ուսումնարանը գտնվում է թուրքաց թաղի ամենախուլ մասում, որ նրանք գիշեր ցերեկ քուն, հանգստութիւն և խաղաղութիւն կորցրած, անկարող են լինում շարունակել իրանց դասերը, երկիւզ կը լույս ընդհարումներ պատահած դէպքում—հէնց իրանցից թւով գերազանց թուրք ընկերներից: Հայ աշակերտները ունենում են որ գիմնազիայում, քաղաքային ուսումնարանում սովորողների համար թուրքաց թաղում զուգընթաց բաժանմունքներ են բանում թուրքերի համար, իսկ հայ արհեստաորաց ուսումնարանում սովորող աշակերտների համար հայոց մասում զուգընթաց բանակ հարցը այսքան ժամանակ ձգձգվում է: Ուսումնարանի վարչութիւնը այդ չարաբաստիկ հարցը վճռելու համար, ինչպէս լսեցինք դիմել է Բաթումի արհեստաորաց ուսումնարանի վարչութեանը, որ այնտեղ ընդունեն բարձր բաժանմունքներում սովորող հայ աշակերտներին, իսկ փաքրահաստակներին տեղաւորեն տեղիս քաղաքային ուսումնարանում սովորելու... Բաթումի ուսումնարանի վարչութեանը պատասխանել է զրական կերպով, թէ կը ըստունեն մի այն ամենախիստ քննութեան ենթարկելուց յետոյ, որովհետեւ անցեալ փորձերը ցոյց են տուել, որ ամենալաւ թուանշան ունեցողները չեն կարողացել համապատասխան դասարանի համար քննութիւն բըսնել:

Զը գիտեմ տեղիս ուս. վարչութիւնն ինչպէս է վարչել այդ պատասխանը ստանալուց յետոյ... Ինչպէս յայտնի է, նոյեմբերեան թալանի և կոտորածի ժամանակ թուրքերը թալանել են նաև թուրքաց մասում գտնվող ո. Գէորգ հկեղեցին:

Այսօր կայարանում ապրող մի ուսումնադաւորի կին յիշեալ եկեղեցու արձաթէ խաչը բերել էր հայ ոսկերիչ Քրիտոր Խաչառեանի վրա ծախելու համար: Արհեստաւորը կնոջը յայտնում է, որ այդ խաչը ո. Գէորգ եկեղեցուն է: Խաչի թանկարին քա-

կութիւն գեռ չեր պատահել, երեխ կառավարութեանը կանգնեցի գոնզվի գոնեների աւազակներին, և նա ձեռք է առել խիստ միջոցներ:

Այս տարի կարսի շրջանը իր սպասած արդիւնքը չը ստացու հացահատիկներից: Քանի գեռ չեր հնձվել, սպասվում էր մեծ արդիւնք, շատ զեղեցիկ ցողուն ունէր, բայց երբ կալսեցին, դուրս եկաւ որ հատիկները լեցուն չեն, որտեղ ցուրտն էր տարել, որտեղ էլ ժամանքն էր վշացրել և յանկարծ բարձրացաւ հացի գինը գարին որ տաշջ ծախվում էր 55 կ., եղաւ 73—72 կոպ., ցորենը 80-ից բարձրացաւ: 1 ր. 10 կոպ. 1 ր. 15:

Մ. Ն. Ասկանիան

3. Գ.—Այս շաբթում վերջացաւ հացադործների բանաւորների գործադպուլը, ոչ մի գրական հետեւանքի չը հասած, այսինքն ոչ մի զիջողութիւն չարին տէրէը:

Մ. Ռ.

ՀԱՅԱԿ ՇԱՀԱԿԱՐԻՑ

Հոկտեմբերի 6-ին

Այգեքազը վերջանում է. բնութիւնը այս տարի մեր գիւղացիներին այնքան է առատ վարձատրել, որ մի ամեն է ամեն օր հազար պուղից տեկի խաղող են մատակարաբում թիֆլիսին, այնուամենայնիւ զինիների համար եղած սովորական մառանները չեն բաւականում: Չը նայելով այսպիսի առատ բիւրքին, շիրան ծախվում է վէդրօն 1—50-ից 1—60 կոպէկով, որովհետեւ գինեգործները այս տարի սպասում են անսման զինիների: Ամանց կարծիքով այս տարի կունենանք այնպիսի զինիներ, որոնց ալիօնովը կը հասնի 160-ի:

Այս տարի զինիները առատ են և մեր գաւառի միւս երկու զինեգործութեան կենտրոններում Եկատերինունենքելում, Քօնիսիսական կենտրում: Եկատերինունենքելում պատրաստի գինիները ծախվում են վէդրօն 1 ր. 10 կոպէկի, որովհետեւ այնտեղ ջըերի առատութեան դովը վերջացաւ ցերեկվայ ժամը 3-ին:

Ատրճանակից և չարագործը փախուստ է տալիս իր երկու ընկերների հետ, որոնք Պատկօվի պատշգամբից վիրաւորված է եղել: Արեան հետքը ցոյց է տալիս, որ չարագործը առաջնորդարանից անցել է Պատկօվի պատշգամբը և իշել ներքեն յարկը, որ ապրուն գիշերապահը և քաղաքապահը: Աւշագրաւայն է, որ գիշերվայ ժամի 3-ին վեց անգամ ատրճանակ է բացվում, բայց ոչ գիշերապահն է բարեհաճում գուրս գալ և ոչ էլ քաղաքապահը: Առաւել ուշագրաւ է և այն, որ առաւենան ժամի 6-ին թաղական սատիկանատանը տեղեկացնում են՝ առաջնորդարան մասին, բայց թաղապետի օնտականը գալիս է առաջնորդարան ժամը 10-ի միայն: Առաջնորդարանի սպասաւորները լուսաբացին նկատել են, որ քաղաքապահն կինու գիշերապահնը ջըով սրբութեան ուղարկու արեան հետքը կորցնել և խընդում են չանել այդ:

Կիւրակի, ամսիս 8-ին, Գայիսինեան գըստի գահէինում կայացաւ «Հայուհեաց որբախամ ընկերութեան» առաջին ընդհանուր ժողով, նախադասութեամբ պ. Ա. Ա. Մելիք Ազգարեանի: Ժողովը բացվելուց յետոյ և Պետրոսեանը կարդաց հիմնադրութիւնների գործունէութեան հաշիւը և յետոյ սկզբեց գաղտնական բուէարկութեամբ վարչութեան անդամները ընտրութիւնը: Զայների մեծամասնութեան ընտրվեցին տ. ա. Ա. Ի. Ասլանեան, օր. Ի. Բայսովոլեան, տ. կ. Ա. Դաւթեան, օ. Ս. Ա. Քոչարեան, տ. ա. Զանազան Ծէրաբեան, Սաթենիկ. Մ. Պետրոսեան վ. Ա. Զմէկեան-Բալանթարեան Փուածամունիներ՝ տ. ա. Օ. Յարութիւնան, Ա. Ա. Տություն, Մ. Շաղիկեան և օր. Ս. Զալէաթչեան: Գանձնադպուհների անդամունիներ՝ Ա. Ա. Աթենան և Զ. Դավթիսեան: Գանձնադպուհների անդամունիների Ա. Ա. Աթենան և Զ. Դավթիսեան: Ժամանակագործի անդամունիներ՝ Ա. Ա. Աթենան և Զ. Դավթիսեան: Ժամանակագործի անդամունիների Ա. Ա. Աթենան և Զ. Դավթիսեան: Ժամանակագործի անդամունիների Ա. Ա. Աթենան և Զ. Դավթիսեան:

Նըերը հանած են լինում, խաչի ծանրութիւնը վիճում է 26 մսխալ: Խաչատրեանը այս մասին անմիջապէս յայտնում է ոստիկանութեան. վերջինս հրաւիրում է եկեղեցու հրէցփոխին, քահանային և տիրացուին, որոնք և ճանաշում են խաչը: Ռատիկանութիւնը կազմում է արձանագրութիւն: Կինը ասում է, որ իր ան տուել է մի լուացարար սուս կին, իսկ վերջինիս տուել է մի թուրք, իբրև լուացքի վարձ: Թուրքին ճանաշում են: Ամսիս Զ-ին կը սկսի մեր եկեղեցական ուստի ընդունութիւնը մասնաւում մասնաւում յանցանքի տեղը ձեր կալել են պետարգաձիգներից 10 հոգու: Ալքսանդրօպոլում, ինչպէս հազորդում «Մէգօբարի» լրագրին, հոկտեմբերի 4-ին այս տարուց մեր հասարակութիւնը ունենայ թիվլիսում իր պահանաքը և վաստակը բաժանէ բոլոր այգետերին վրա, ով որքան գինի ուղարկած կը լինի պահեստից: Հոգերի գները մեր գաւառում ապրային շարժումների պատճառով ընկել են. այն բոլոր կապիտալիստները, որոնք աշքները չսել էին մեր գաւառի բարերեր հոգերի վրա, միանդամեց ձեռք վերցրին հոգերի նուանման տեսչանըներից և կարծէք թէ համոզվել են ամսիսիմաւի հետ, որ հսոս պիտի մշակու

թթւը տասնութ է սրբու հակաբը. Առաջին գործադրութեան մասնի միջնութեան պղութեան պատճառով խընդգութեան միջնութեան պղութեան պատճառով լինի: Ուրիհն մեր գիւղայինիքը պիտի արթնանան ու աշխատեն համայնական ոյժերով գնել մասնաւոր սեփականութիւնները: Ներկայում գերջացու այգեկութը. նրանք, որոնք բժշկել են բաւարար բերք և լաւ գիտեն են տուել, իսկ որոնք զլացել են բժշկելու, նրանց բերքը իսպատ փշացել է:

Աւ. Սահակեանց

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՄԻՑ

բառական սկզբ չը բարեւագույշ շուրջ շուրջ անցնում, որ չը լսէինք թէ այս ինչ գիւղի տաւարն է քշած, այս ինչ գիւղի ոչխարհներն ին գողացված, մի տեղ թալան է եղել մի ուրիշ տեղ մարդասպանութիւն, և այլն և այլն ինչ ասել կուղի, որ այդպիսի հօնգամանքներում ամենից շատ տուժողը պիտի մինչը աւելի կուլուրական, խաղաղ համայքը, ժողովրդի խաղաղակեաց գասակարգը, այս է մօլոկան համայնքը Այս օրից, երբ անգթաբար խաբէցայական միջոցով սպանվեցին երկու կառապան մօլոկաններ, պարբերաբար տեղի ունեցան մէկը միւսի ետևից, մէկը միւսից ցաւալի ուղաքեր: Մէծ-թիւքմայի ճանապարհին թալանվամ է երկու աւագակներից մի մօլոկան, կորցնելով ձին, վաթսուն բուրի փողութեալ միւսի աւագակներից մէջ, ուղարկութիւն կոնց պիտի օգտվի այս տարգայ առաս բերքից և ինքը զնէ այդ հոգերը: Ծուրինեանի կալուածքը 1000 դեսիատին է, միծ մասը ջրովի, ունի առաջին ջրագացը Անգրկովկասում, որը պատրաստում է հինգ տեսակ աղիքներ և մի օր ու զիշկը առանք է 1000 պուդ յորեն. Խաղողի այգին 15 դեսիատին է, պարզաբու ծառերի այգին 20 դեսիատին, երկաթուղու գծի վրա, ունի սեպհական պլատֆորմ: Զնչին դնով կարելի է նորոգել բարբարոսների շնորհիւ փշացրած ջրագացը, որը կարժենայ 40,000 ըուբլի: Գիշեր, որը առաջարկում է պ. Ծուրինեան, շատ բարեխիղճ է, եթէ ցուլաւէրցից չը գնեն այս հողերու, թող ցաւպեն ուրիշ գիւղացիներ:

Ապր	Վարո
<p>ՆԱՐԱԿ ԽՄԲԱԳԻՌՈՒԹԵԱՆ</p> <hr/> <p>Թիֆլիս, հոկտեմբերի 11-ին</p> <p>Թիֆլիսից բացակայ լինելով, ուշ իմացայ, որ պ. Հազբանակցին համաձայն է, որ «Մշակի» խմբագրութիւնը ինձ յայտնի իր անունը—ազգանունը, եթէ ես միջնորդ գաստրանին յանձնած, իմաստակին յայտնած են իշխանութեանը, իմաստակին յայտնած են մօլոկանները. նրանք շարունակ ժողովներ են անում, խորհրդակցում են մի ելք գտնել, մի այլ միջոցի դիմել, որ պէսդի այլիս չենթարկվեն կողոպուտի, թալանի: Մենք հաւատացած ենք, որ նրանք ոչ զէնքի կը դիմեն և «ոչ ատամի տեղ ատամ» կը հանեն», բայց նրանք մտադիր են մի քննութիւնը և վճռու, առաջարկում եմ պ.</p>	<p>Վեցերորդ քաղաքամասի պրիստաւ Գոգենիձէն նշանակված է 10—րդ քաղաք մասի պրիստաւ, Քոյարինովի տեղ: Վերջն անդամութիւնում է Ռոստով պլիստաւի պահուով:</p> <p>Մօտ օրերս զինուորական մինիստրութիւնը ազգական կարգադրութիւն է արել զինուորական բոլոր ատենաներին մանրամասն ողեկութիւններ հաւաքել ներկայ տարվայ ըակոչ զշմարտութիւն ին թէ զրաքարտութիւն այն ժեղազրանքները, որ ինքը, պ. Հազբանակցին, բարդել է ինձ գրա «Նոր Խօսքի». ի № 14-ում և «Մշակ»-ի № 206-ում:</p> <p>Յայտնելով, իմ պատրաստականութիւնը նրանց այնպէս, որ զբանք չուզարկի այնպիսի զօրամասեր, որոնք մինչև այդ գործի քննութիւնը և վճռու, առաջարկում եմ պ.</p>

Հաղբատեցուն ընսրել երկու միջնորդ դատաւորներ, որոնք իմ ընտրած երկու միջնորդ դատաւորներին հայտնաբերելով գիրաբարում են հայերին. Տիգրան Յովհաննիսին:

«Քեզ» լրագիրը հաղորդում է, որ մինչ արևների խորհրդի նախագահ Ստովակին փինանսների մինիստր Կօկոցցեկի մէջ՝ տարածայնութիւններ են ծագել պետական կարգության վարչութիւնների մասին:

ած է: Եթէկ, ամսիս ու իս, տասը չափ աւագակ-
սների յարձակման է ենթարկվել արքունական
պատը Սարիղամիշի խճուզու վրա Ղարա-
նամազյի և Մարդկամիշի մէջտեղը սպանվել են
երկու ստրաժնիկներ, բոլոր պայտւակները
պատառված են, գողացալած է մօտ 30 000
բռուբլի: Քէպքի տեղը գտնվել է մի փափախ
մէջը մի անձնագիր վրացու անունով, որը
ցոյց է տալիս, որ աւագակներն եղել են ոչ
հայեր: Խնչպէս յայտնել են ողջ մնացած պօշ-
տակինը և կառապանը, աւագակները հայեր
չեն, այլ օսութիներ: Այսպէս թէ այնպէս
գէտքը խիստ յանդուզն է համարվում Կարսի
համար, որովհետեւ այդ տեսակ խօշոր տեսպա-
կողմից: Կոպկօղի պատշգամբը ասցում է տունակ կարգագրութեամ և արևու ըս-
տոկթեան հաղորդված իւրաքանչիւր տե-
կութեան մասին որ վերաբերում է պաշ-
նական անձանց այս կամ այն հակակա-
վարչական կուսակցութիւններին պատկա-
լու խնդրին, պէտք է զեկուցանել Պէտք-
(մինչուր Պէտքէի որդուն), որի մօտ պէտ-
կնատքօնանան այդ բոլոր տեղեկութիւնները

